

PREKINIO KREDITAVIMO POKYČIAI ES ŠALIŲ TARPTAUTINĖJE PREKYBOJE

Jūratė Pridotkienė

Kauno technologijos universitetas, Lietuva, jurate.pridotkiene@ktu.lt

crossref <http://dx.doi.org/10.5755/j01.em.17.2.2181>

Abstract

World economic decline of 2008-2009 negatively affected volume of EU and world international trade. Since 2010 the volume of international trade is rising, though the decline has confirmed the significance of trade credit to development and prosperity of international trade. Exporters, providing their customers with trade credits, take the role of banks and, bearing all the risk, give financing to importers. The paper discusses motives that induce exporters to become financial intermediaries and benefit for both exporters and importers of such financial relations. Also changes between 2010 and 2007 in some EU countries' export and import volume and changes in trade credits volume are analysed. The aim the paper is to show benefits of trade credits and changes in the trade crediting volume of some EU countries' international trade. Methods of comparative analysis and statistical data analysis are used.

Keywords: export, trade credit.

JEL Classification: F14, F18.

Įvadas

Prekinis kreditas yra neatsiejama tarptautinės prekybos dalis. Prekinis kreditas vaidina reikšminį vaidmenį, kaip tarptautinės prekybos finansavimo priemonė. Jis taip pat ir gali būti traktuojamas kaip pinigų pasiūlos ekonomikoje komponentas. Ypatingai tarptautinio prekinio kredito reikšmė sustiprėjo 2008-2009 m. pasaulinės ekonomikos nuosmukio metu, kai iš vienos pusės, prekinio kredito gavėjams jis tapo vos ne pagrindine tarptautinės prekybos finansavimo priemone, o iš kitos pusės – prekinio kredito teikėjams stipriai rizikuojant dėl pirkėjų patikimumo ir ekonominės situacijos neapibrėžtumo.

Be abejo, tarptautinio prekinio kredito teikėjai susiduria su didesne rizika, nes veikia daugiau rizikos veiksnių, juos sudėtingiau sekti ir kontroliuoti. Suteikiant tarptautinį prekinį kreditą, pasireiškia tiek pirkėjo nemokumo rizika, tiek išorinė šalies rizika (Pridotkiene & Dapkus, 2011). Pats rizikos vertinimas šiuo atveju tampa sudėtingas ne tik dėl tinkamų rizikos veiksnių parinkimo, bet ir dėl optimalaus jų kiekio nustatymo: per didelė rizikos veiksnių gausa lemia iškreiptą rizikos matą (Mileris & Boguslauskas, 2010).

Prekinio kredito svarbą tarptautinių prekybos santykių plėtrai atspindi ir tai, jog jo panaudojimas suteikia eksportuotojui, o tuo pačiu ir ekonomikai didesnę konkurencingumą užsienio rinkose. Kiekviena šalis, taip pat ir Lietuva, siekia kuo didesnio eksporto konkurencingumo pasaulinėje rinkoje, tam turi būti sudarytos palankios sąlygos tiek mikro, tiek makro lygyje (Sabonienė, 2009; Bruneckienė & Paltanavičienė, 2011).

Tarptautinio valiutos fondo ekspertai teigia, kad pasaulio ekonomika vis dar nėra atsigavusi ir tolygiai auganti, o atskiriems regionams, tarp jų ir ES, išlieka pakartotinio nuosmukio grėsmė ir ekonominė suirutė (International Monetary Fund, 2012). Tokiomis neapibrėžtomis ir nepalankiomis sąlygomis eksportuotojai vis tiek yra priversti rizikuoti savo finansinėmis lėšomis ir teikti prekinį kreditą bei pačios tikėtis jį gauti iš savo tiekėjų, jeigu nori išgyventi aštrios tarptautinės konkurencijos sąlygomis. Todėl prekinio kredito, kaip tarptautinės prekybos finansavimo priemonės svarba tarptautinei prekybai yra akivaizdi, tačiau besikeičiančios ekonominės sąlygos keičia ir eksportuotojų bei importuotojų kreditinius santykius.

Straipsnio tikslas – nustatyti prekinio kredito teikiamą naudą ir prekinio kreditavimo apimčių pokyčius ES šalių tarptautinės prekybos santykiuose. Tikslui pasiekti naudojami mokslinės literatūros palyginamoji analizė bei statistinė duomenų analizė.

Prekinis kreditas: motyvai ir nauda

Prekinį kreditą - taip pat ir tarptautinį - galima traktuoti kaip tiekėjo trumpalaikę (dažniausiai) paskolą pirkėjui, kurią galima prilyginti banko suteikiamai trumpalaikėi paskolai, todėl prekinio kredito sukeltą riziką bei rizikos veiksnius būtų galima analizuoti remiantis finansinėms institucijoms pritaikytais modeliais. Kita vertus, reikia atsižvelgti į tai, kad kreditą suteikia ne finansinė institucija, o prekių tiekėjas, pats kreditas suteikiamas taip pat ne bet kokiam verslo subjektui, bet tik tam pirkėjui, kuris perka prekes iš tiekėjo.

S.Y.Paul (2007) artimas savo nuomone tokiam požiūriui, teigdamas, kad prekinį kreditą suteikia nefinansinės firmos, kurių pagrindinis tikslas yra parduoti savo prekes pirkėjams, o ne suteikti jiems

finansinius išteklius; prekinis kreditas traktuojamas kaip apmokėjimo už prekes atidėjimas iki tam tikros datos ateityje. Šiuo atveju nutolstama nuo prekinio kredito, kaip banko paskolos, sąvokos.

Tarptautinį prekinį kreditą galima traktuoti remiantis J.Pridotkienės ir G.Snieškienės (2011) pateikta sąvoka: tarptautinis prekinis kreditas – tai nefinansinių paslaugų įmonės prekių pardavimas užsienio prekybos partneriui, kai už parduodamas prekes atsiskaitoma po tam tikro iš anksto sutarto laikotarpio mainais tikintis tam tikros materialios ir nematerialios naudos. Šioje sąvokoje išryškėja ir esminis prekinio kredito skirtumas nuo banko paskolos, t.y. išskiriama ne tik materialiai nauda kredito teikėjui (kas būdinga bankams), bet ir nemateriali nauda (būdinga prekinio kredito teikėjams).

Materiali eksportuotojo gaunama nauda už prekinio kredito suteikimą čia suprantama kaip nustatyto dydžio palūkanos, kurias sumoka pirkėjas už teisę naudotis kreditu. Kaip jau minėta, tai būdinga tiek bankų, tiek kitų kreditorių (pavyzdžiui, pardavėjo) suteikiamiems kreditams. Materiali eksportuotojo gaunama nauda už prekinį kreditą paprastai atsispindi eksportuojamų gaminių kainose, t.y. prekinio kredito palūkanos tampa kainos dalimi. Ši nauda yra pardavėjo uždarbis už patiriamą riziką.

Pardavėjo neuždirbtos palūkanos, atsisakius kitos galimos investavimo formos (tai yra ne į prekinį kreditą), tolygios prekinio kredito suteikimo alternatyviniams kaštams. Palyginus prekinio kredito alternatyvinius kaštus su banko indėlio ar kai kurių (mažo rizikingumo) vertybinių popierių palūkanomis, teigiama, kad prekinio kredito atnešama nauda pardavėjui yra didesnė (priimant sąlygą, kad kreditas gražinamas visas ir laiku). Bet koks palankus įmonės nusiteikimas investuoti į pirkėją, suteikiant jam prekinį kreditą ir atsisakant kito alternatyvaus investavimo būdo, vadinamas *finansiniu motyvu* (Summers, Wilson; 2003). Iš importuotojo pozicijų finansinis motyvas pasireiškia priėjimu prie papildomo finansavimo šaltinio, kas itin aktualu smulkiosioms įmonėms. Dažnai prekinis kreditas pakeičia poreikį finansuotis iš bankų.

Investavimo į pirkėjų kreditavimą pelningumas kai kurių autorių teigimu gali siekti net iki 45 proc. metinių palūkanų (Berlin, 2003). Nepaisant to, prekinis kreditas visuomet buvo vienas iš papildomų tarptautinės prekybos finansavimo šaltinių, aktualus tiek mažoms išmonėms, kurių priėjimas prie išorinio finansavimo šaltinių yra ribotas, tiek ir didelėms tarptautinės prekybos įmonėms.

Kita vertus, pasikeitusi pasaulio ekonominė situacija pakeitė ir tarptautinio prekinio kredito kaštus: išlikusiems bankams itin sugriežtinus kreditavimo politiką, dauguma tarptautinių prekinų kreditų tapo netgi pigesni už bankų kreditus, ypač stambioms įmonėms-pirkėjoms, kurios turi daugiau galios derantis dėl prekybos sąlygų (Giannetti, Burkart, Ellingsen, 2011). Taigi, papildomas finansavimo šaltinis tapo vienu iš pagrindinių tarptautinės prekybos finansavimo šaltinių.

Tarptautinio prekinio kredito teikiama nemateriali nauda galima apibūdinti kaip santykių pastovumą tarp pirkėjo ir pardavėjo. Pirkėjas iš galimų tiekėjų, siūlančių prekių analogus kainos ir kokybės atžvilgiu, rinksis tą, kuris pasiūlys pirkėjui palankesnę sandėrį; analizuojamu atveju pirkėjui bus patrauklesnis tas pardavėjas, kuris pasiūlys prekinį kreditą (Banham, 2000). Pirkėjo palankumas prekinį kreditą suteikusiam pardavėjui ir bus nemateriali kredito nauda. Kitaip tariant, kreditorius “nusiperka” pirkėjo palankumą. Pirkėjo palankumą galima traktuoti kaip moralinį išipareigojimą ir toliau bendrauti su kreditan pardavusiu tiekėju. Tai yra taip vadinamas *konkurencingumo motyvas*.

Verta pastebėti, kad kreditorius rizikuoja prekinio kredito suteikimo alternatyviniais kaštais, t.y. investicija į užsienio pirkėją, ne tik todėl, kad pirkėjas gali tapti nemokus ir neatsiskaityti su pardavėju, bet ir todėl, jog pirkėjas turi tik moralinį išipareigojimą išlaikyti nuolatinius santykius su pardavėju. Pasikeitus išorinėms sąlygoms ar pirkėjo poreikiams, prekinį kreditą suteikęs pardavėjo investicija į užsienio pirkėją gali ir nepasiteisinti.

Remiantis *sandorio kaštų motyvu*, pardavėjas, suteikdamas prekinį kreditą, turi palyginamąjį pranašumą prieš kitą prekybos finansuotoją, pavyzdžiui, banką ar kitą panašią finansinę instituciją, nes pastarieji turi mažiau informacijos apie pirkėją, o stebėjimo kaštai yra pakankamai dideli (Summers, Wilson, 2003). Teigiama, kad pardavėjas turi galimybę surinkti informaciją apie pirkėjo finansinę situaciją, pasinaudodamas pačiu pardavimo procesu, taip pat geriau išmano apie rinką apskritai bei kitus tos rinkos dalyvius, ypač tai aktualu bendraujant su užsienio pirkėjais. Pardavėjas taip pat nesiekia pasipelnėti tik finansavimo aspektu, o greičiau tikisi pelno iš sėkmingo sandorio, t.y. prekių pardavimo ir finansavimo kombinacijos.

N.S.Cheng ir R.Pike (2003) išskiria *informacijos asimetrijos motyvą*. Informacijos asimetrijos motyvas apima du aspektus. Pirma, pardavėjas nėra tikras, ar pirkėjas tikrai ketina sumokėti sutartu laiku. Pardavėjas, pasiūlydamas pirkėjui dvi apmokėjimo sąlygas (sumokant anksčiau nei maksimalus kredito terminas ir gaunant nuolaidą arba sumokant pasibaigus sutartam kredito terminui), gali pasitikrinti naujo

pirkėjo nemokumo riziką. Autorių teigimu, pirkėjai atskleidžia menkas savo verslo kreditavimo galimybes, jeigu nepasirenka greičiau apmokėti prekinį kreditą su nuolaida, vietoj to pasirinkdami apmokėti kreditą pasibaigus sutartam terminui ir pilna suma.

Vis tik galima ginčytis, kad toks požiūris klaidingas dėl keleto priežasčių. Giannetti ir kt. (2011) teigimu, tik stambieji tarptautiniai pirkėjai gauna geresnes prekinio kredito sąlygas, t.y., joms taikoma didesnis nuolaidos procentas už ankstesnį apmokėjimą, tuo tarpu mažesniems pirkėjams tokios privilegijos nėra. Taip pat ekonominiu požiūriu, kiekvienam rinkos dalyviui tas pats pinigų kiekis šiandien yra vertingesnis nei rytoj. Todėl ir pirkėjui gali būti naudingiau neskubėti sumokėti anksčiau sutarto laiko, tarkim jeigu pats pirkėjas yra ne tik prekinio kredito gavėjas, bet ir teikėjas savo tolimesniems pirkėjams. Tokia pirkėjo pozicija naudinga ir tuomet, jeigu pardavėjas veikia konkurencinėje rinkoje ir kainas nustato remdamasis ne kaštu, o konkurentų kainomis, o prekinį kreditą naudoja tik marketingo tikslais, t.y. prekinio kredito kaštus dengia savo pelnu.

Kitas informacijos asimetrijos motyvo aspektas susijęs su informacijos stoka apie produkto kokybę, kai pardavėjas yra geriau informuotas apie parduodamų prekių kokybę nei pirkėjas. Šiuo atveju prekinio kredito terminas suteikia pirkėjui galimybę įvertinti išgytų prekių kokybę. Vėlgi, tarptautinėje prekyboje, kai pirkėją ir pardavėją skiria ne tik geografiniai, bet ir kultūriniai barjerai, šis aspektas sėkmingam sandoriui tampa itin svarbus. Moksliniai tyrimai rodo, kad įmonės, kurių prekių kokybė turi gerą reputaciją, taiko trumpesnius prekinio kredito terminus, nei naujos įmonės, kurios, taikydamos ilgesnius prekinio kredito terminus, leidžia pirkėjui geriau susipažinti su nupirktomis prekėmis (Ng, Smith, Smith, 1999). Remiantis šiuo požiūriu, galima teigti, kad pardavėjas siekia užsitarnauti pirkėjo pasitikėjimą, palankumą, todėl šis informacijos asimetrijos motyvas dubliuojasi su konkurencingumo motyvu.

Aptarti prekinio kredito teikimo motyvai paaiškina, kodėl pardavėjas sutinka leisti į kreditinius santykius su pirkėju, nes prekinis kreditas neatsiejamas nuo tam tikros rizikos: esminis prekinio kredito požymis – atsiskaitymas už prekes po tam tikro laiko, nors prekių nuosavybės teisės pirkėjui atitenka iš karto gavus prekes ar paslaugas. Kol pardavėjas neatgavo suteikto pirkėjui kredito, iškyla prekinio kredito rizika. Nepaisant rizikos, prekinis kreditas buvo ir bus svarbi tarptautinės prekybos santykių dalis.

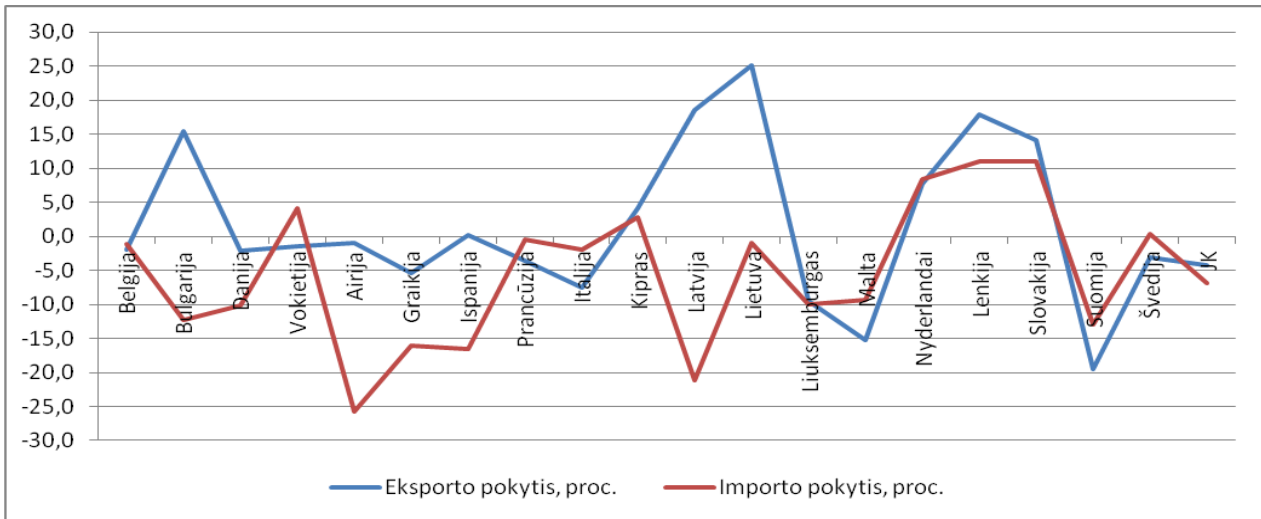
Prekinio kreditavimo apimčių pokyčiai ES šalyse

Europos Sąjunga yra didžiausia pasaulio ekonomikos prekybos dalyvė, jos importo ir eksporto apimtys siekia 20 proc. visos pasaulinės prekybos (European Commission, 2012). Vis tik, pasaulinė krizė paliko ryškių pokyčių ES tarptautinėje prekyboje. Palyginus 2010 m. eksporto ir importo apimčių pokyčius su 2007 m. apimtimis, pastebima, kad Suomijos ir Maltos eksporto apimčių procentinis pokytis buvo labiausiai neigiamas, eksporto sumažėjimas atitinkamai siekė 19,5 ir 15,3 procento (1 pav.). Tuo pačiu laikotarpiu didžiausias eksporto apimčių pokytis buvo Lietuvoje, Latvijoje, Lenkijoje ir Bulgarijoje, ten eksportas 2010 m., palyginti su 2007 m., padidėjo atitinkamai 25,1 proc., 18,6 proc., 17,8 proc. ir 15,4 proc.

Didžiausi neigiami importo pokyčiai fiksuojami Airijoje, Latvijoje, Ispanijoje ir Graikijoje (atitinkamai 25,7 proc., 21,1 proc., 16,5 proc. ir 16,1 proc.), o labiausiai importas išaugo Lenkijoje, Slovakijoje ir Nyderlanduose (atitinkamai 11,1 proc., 11 proc. ir 8,4 proc.).

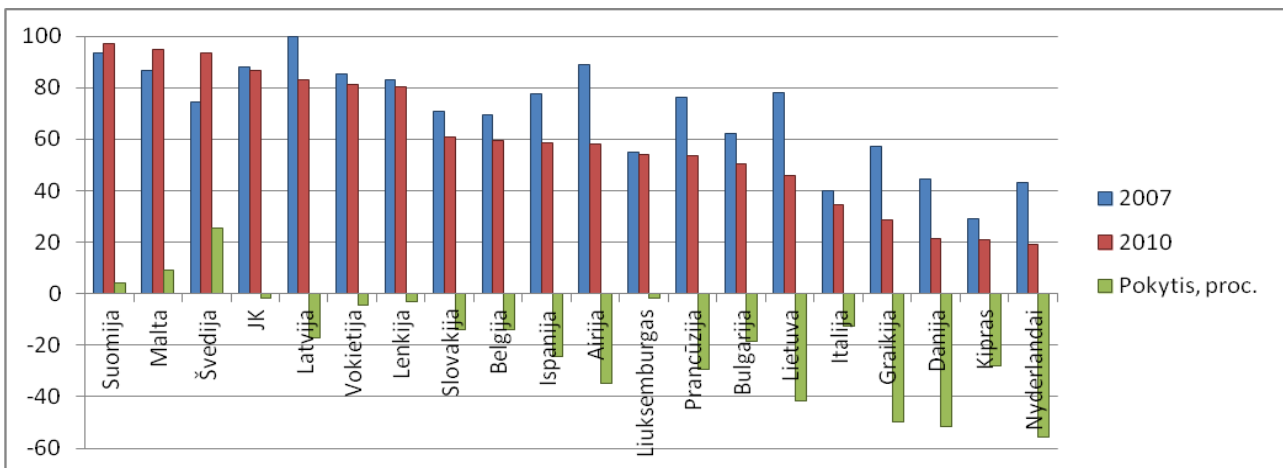
Didžiausias atotrūkis tarp eksporto ir importo apimčių pokyčių pastebimas Latvijoje, Bulgarijoje, Lietuvoje, Airijoje ir Ispanijoje. Latvijoje, Bulgarijoje ir Lietuvoje eksporto apimtys padidėjo, o importo – sumažėjo, tuo tarpu Airijoje ir Ispanijoje mažėjo tiek eksportas, tiek importas, tačiau importo sumažėjimas buvo ženklėsnis. Kitose šalyse tiek eksporto, tiek importo kitimo tendencijos išliko panašios. Analizuojamų šalių bendra eksporto ir importo apyvarta 2010 m., palyginus su 2007 m., sumažėjo atitinkamai 1 ir 1,6 procento.

Kaip rodo atlikta tarptautinės prekybos apimčių pokyčių analizė, dauguma ES šalių mažėjo importo srautas, tuo pačiu ir importo sandorių. Eksporto apimtys didėjo tik nedideliame skaičiuje valstybių, iš kurių dvi – Lietuva ir Latvija – yra nedidelės ekonomikos šalys, taigi jų eksporto sandorių skaičius bendram ES eksporto sandorių skaičiui didelės įtakos nedaro.

1 pav. Kai kurių ES šalių eksporto ir importo apimčių pokytis 2010 m. lyginant su 2007 m., proc. (Eurostat, 2012)

Analizuojant suteiktų prekinio kredito pokytį, lyginant 2010 m. su 2007 m., išryškėja neigiama tendencija, t.y. 2010 m. prekinio kreditavimo apimtys sumažėjo beveik visose analizuojamose ES šalyse, išskyrus Švediją (teigiamas 25,3 proc. pokytis), Malta ir Suomija (atitinkamai 9,2 ir 4 proc.). 2 paveiksle pateikti patenkintų prekinio kreditavimo prašymų duomenys, išreikšti procentais. Pateikti duomenys atspindi ne bendrą prekybos apimčių sumažėjimą, o po ekonominio nuosmukio išlikusias atsargesnio prekinio kreditavimo tendencijas.

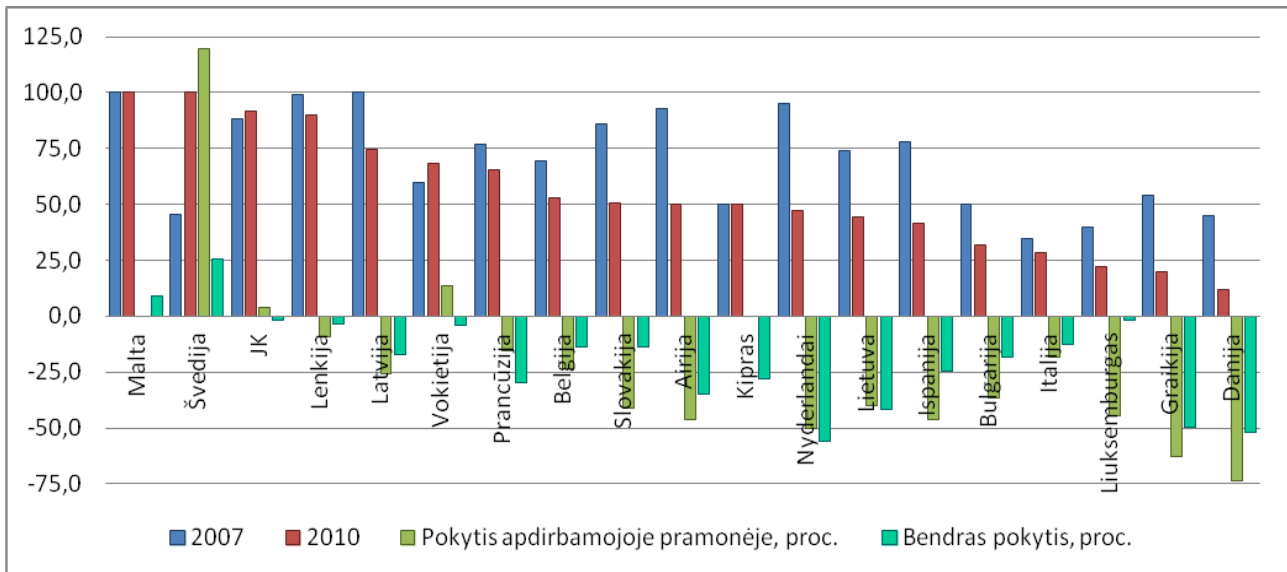

2 pav. Suteikti prekiniai kreditai kai kuriose ES šalyse (visiems ekonomikos sektoriams, išskyrus finansų ir draudimo), proc. (Eurostat, 2012)

Prekinio kreditavimo apimčių neigiamas pokytis parodo sumažėjusį prekybos partnerių norą kredituoti savo pirkėjus, tai gali būti susiję ne tik su padidėjusia pirkėjų mokumo rizika bei neapibrėžta ekonomine situacija kai kuriose ES bei euro problemomis, bet ir su padidėjusiomis pačių eksportuotojų finansavimo išlaidomis bei bankų politika ir griežtomis įmonių kreditavimo sąlygomis. Kita vertus, galima daryti prielaidą, kad tų šalių, kuriose prekinio kreditavimo apimtys padidėjo, ekonomika verslo partneriai labiau pasitikėjo.

Palyginus suteiktų prekinio kreditų apimtį bendrai ekonomikoje su atitinkamai duomenimis apdirbamosios pramonės sektoriuje, nustatyta, kad gaunamų prekinio kreditų apimtys – palyginus su visa ekonomika – apdirbamajai pramonei sumažėjo: vidutiniškai bendro prekinio kreditavimas analizuojamose šalyse sumažėjo 19,4 procento, o apdirbamajai pramonei – atitinkamai 20,8 procento. Ypatingas kreditorių pasitikėjimas buvo išreikštas Švedijos apdirbamosios pramonės sektoriui, taip pat pramonės prekinis kreditavimas didėjo Vokietijoje bei Jungtinėje Karalystėje. Šiose trijose šalyse apdirbamosios pramonės kreditavimas išaugo atitinkamai 119,8 proc., 13,5 proc. ir 3,9 proc. (3 pav.). Tačiau daugumoje analizuojamų

ES šalių prekinis kreditavimas apdirbamojoje pramonėje buvo mažesnis nei prekinis kreditavimas apskritai ekonomikoje. Itin ryškus prekinį kreditų sumažėjimas pastebimas Danijoje (2010 m. suteikta 73,4 proc. mažiau prekinį kreditų nei 2007 m.), Graikijoje (62,8 proc.), Nyderlanduose (50,3 proc.), Ispanijoje (46,3 proc.), Airijoje (46,2 proc.), Liuksemburge (44,5 proc.), Slovakijoje (40,9 proc.), Lietuvoje (40,2 proc.).

3 pav. Suteikti prekiniai kreditai apdirbamajai pramonei kai kuriose ES šalyse, proc. (Eurostat, 2012)

Toks prekinio kreditavimo sumažėjimas rodo situacijos netikrumą ir įtemptą finansinę padėtį apdirbamosios pramonės sektoriuje, palyginus su bendra ekonomine situacija konkrečioje šalyje. Kaip pavyzdį galima paminėti tokias išvystytas apdirbamosios pramonės šalis kaip Slovakiją ar Ispaniją, kur apdirbamosios pramonės kreditavimas buvo žymiai mažesnis nei prekinis kreditavimas apskritai visoje ekonomikoje (atitinkamai 26,9 ir 21,8 proc. mažiau gautų prekinį kreditų).

Išvados

Šiuolaikinė tarptautinė prekyba neįsivaizduojama be prekinio kreditavimo, nepaisant ekonominių sąlygų, taigi ir prekinio kredito reikšmė tarptautinei prekybai išlieka didelė nepaisant to, ar ekonomika yra nuosmukyje, ar ne. Kita vertus, kinta tokių kreditinių santykių teikiama nauda eksportuotojams ir importuotojams, o svarbiausiu tampa finansinis kreditavimo motyvas. Importuotojams prekinis kreditas – svarbus finansavimo šaltinis, ypač tokiu laikotarpiu, kai bankai sugriežtina kreditavimo sąlygas. Kita vertus, esant įtemptai ekonominei situacijai, eksportuotojai turi prisiimti kreditavimo riziką, o susitraukus pasaulinei rinkai ir esant aštriai konkurencijai, prekinio kredito palūkanos ne tik didėja, o priešingai – sumažėja. Taigi, eksportuotojai, atlikdami finansavimo funkciją, konkuruoja rinkoje ne tik eksportuojamais produktais, bet ir teikiama finansine nauda importuotojui.

Atlikta analizė leidžia daryti išvadą, kad užsienio partneriai 2010 m. ES rinkomis pasitiki mažiau, nei 2007 m., nes vidutiniai prekinio kreditavimo pokyčiai bendrai ekonomikoje yra neigiami. Iš visų analizuotų šalių labiausiai pasitikima Švedijos verslu, kur prekinio kreditavimo pokyčiai yra teigiami, ypatingai apdirbamosios pramonės sektoriuje.

Literatūra

- Banham, R. (2000). Insurers Build Export Credit Share. *Treasury & Risk Management*, 10, 4, 49-51
- Berlin, M. (2003). Trade Credit: Why Do Production Firms Act as Financial Intermediaries? *Business Review*, Q3, 21-28.
- Bruneckiene, J., Paltanaviciene, D. (2012). Measurement of Export Competitiveness of the Baltic States by Composite Index. *Inžinerine Ekonomika-Engineering Economics*, 23(1), 50-62.
- Cheng, N.S., Pike, R. (2003). The Trade Credit Decision: Evidence of UK Firms. *Managerial and Decision Economics*, 24, 419-438.
- European Commission (2012). Trade. Prieiga: http://europa.eu/pol/comm/index_en.htm.

6. Eurostat. (2012). Success rate in obtaining other types of finance. Prieiga: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database.
7. Giannetti, M., Burkart, M., Ellingsen, T. (2001). What You Sell Is What You Lend? Explaining Trade Credit Contracts. *The review of Financial Studies*, V.24, No.4, 1261-1294.
8. International Monetary Fund. (2012). World Economic Outlook April 2012: Growth Resuming, Dangers Remain. Prieiga: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2012/01/pdf/text.pdf>.
9. Mileris, R., & Boguslauskas, V. (2010). Data Reduction Influence on the Accuracy of Credit Risk Estimation Models. *Inžinerine Ekonomika-Engineering Economics*, 21(1), 5-11.
10. Ng, C.K., Smith, J.K., Smith, R.L. (1999). Evidence on the Determinants of Credit Terms Used in Interim Trade. *Journal of Finance* 54(3), 1109-1129.
11. Paul, S.Y. (2007). Trade Credit: Understanding Its Importance. *Credit Management*, March 2007, 42-45.
12. Pridotkiene, J., & Dapkus, M. (2011). The Model to Evaluate Risk Factors of Exporter-Provided Trade Credit. *Inžinerine Ekonomika-Engineering Economics*, 22(5), 477-484.
13. Pridotkienė, J., Snieškienė, G. (2011). Prekinio kredito rizikos formavimosi prielaidos eksporto atveju. *Economics & Management*, 280-286.
14. Saboniene, A. (2009). Lithuanian Export Competitiveness: Comparison with other Baltic States. *Inžinerine Ekonomika-Engineering Economics*(2), 49-57.
15. Summers, B., Wilson, N. (2003). Trade Credit and Customer Relationships. *Managerial and Decision Economics* 24, 439-455.
16. Paul, S., Wilson, N. (2007). The Determinants of Trade Credit Demand: Survey Evidence and Empirical Analysis. *Journal of Accounting – Business & Management* 14, 96-116.